

concept beleidsplan

Wmo in Nuenen 2008 -2011

Meedoen en Meedenken

Voorwoord

Met ingang van 1 januari 2007 trad de Wmo in. Het doel van deze wet is dat iedereen kan meedoen in de maatschappij. Deze wet regelt dat mensen die hulp nodig hebben in het dagelijkse leven ondersteuning krijgen van hun gemeente. De Wmo is er niet alleen voor individuele en algemene (zorg)voorzieningen (zoals als hulp in het huishouden, een rolstoel of woningaanpassing). Ook ondersteunt deze wet mensen die zich inzetten voor hun medemens of buurt zoals mantelzorgers en vrijwilligers. Het stimuleren van activiteiten die betrokkenheid in buurten en wijken vergroten en het bieden van bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning maken ook deel uit van de Wmo. Het gaat om het bevorderen van onderlinge betrokkenheid en het vergroten van de saamhorigheid en samenwerking. Een cultuurverandering dus! Dat is een niet mis te verstane opgave, die veelomvattend en complex is. Het druist zelfs in tegen de maatschappelijke tendensen; van individualisme naar samen zorgen voor elkaar. Toch gaat de gemeente Nuenen deze uitdaging aan. Reden om deze kans met twee handen aan te grijpen is dat het beoogde resultaat aantrekkelijke kanten heeft; het bevorderen van de saamhorigheid, solidariteit en samenwerking met elkaar.

De wetgever had verschillende redenen om de Wmo in te voeren. Een van de belangrijkste redenen was dat de Awbz zorg onbetaalbaar en onbeheersbaar werd. Welke dit nog meer zijn leest u in deze nota. De gemeente Nuenen startte in 2006 met de voorbereiding op de komst van de Wmo. Dit resulteerde in de notitie "Richting geven aan de Wmo in Nuenen" die het college in februari 2007 vaststelde. De Wmo-raad werd over deze notitie geïnformeerd en geconsulteerd. De notitie is ook gebruikt bij het maken van dit concept Wmo-beleidsplan en vormde de basis om de inwoners te betrekken bij de ontwikkeling van dit Wmo-beleidsplan.

Er vonden een vijftal discussiebijeenkomsten verspreid over Nuenen plaats en via internet konden inwoners reageren op de verslagen van deze bijeenkomsten. Ook de uitkomsten van de armoedeconferentie, bijeenkomsten over het gebruik van alcohol- en drugs en het (toekomstig) accommodatiebeleid zijn bij de ontwikkeling van dit Wmo-beleidsplan betrokken. De resultaten van dit het Wmo-beleid zullen wij jaarlijks bekend maken en de burgers vragen er hun mening over te geven.

Het Wmo-beleidsplan is een parapluplan. Dit betekent dat dit kader algemene intenties en de beleidsuitgangspunten per prestatieveld formuleert. De inhoudelijke uitwerking vindt plaats in bestaande en (mogelijk) nog te ontwikkelen nieuwe beleidsplannen. Enerzijds is er sprake van een inhoudelijke kant (het uitwerken van de beleidsuitgangspunten) en anderzijds van een (langdurig) proces om de beoogde cultuurverandering te verwezenlijken.

Wij verwachten met dit Wmo-beleidsplan dat ontwikkelingen op gang komen die uiteindelijk de benodigde cultuurveranderingen teweegbrengen. Dit willen wij samen doen met de inwoners, lokale verenigingen en organisaties, zorgaanbieders en het lokale bedrijfsleven. Dit vraagt om een open en transparante houding. Het gaat daarbij om te reageren naar elkaar en niet om ageren tegen elkaar. Meedoen en meedenken is samenwerken!

'Geloven is zien'

Inhoudsopgave

I	De Wet maatschappelijke ondersteuning	4
II	Visie, missie en motto	6
1	Leefbaarheid en Sociale Samenhang	9
2	Jeugd	10
3	Informatie en advies	12
4	Mantelzorg en vrijwilligerswerk	13
5	Bevorderen deelname aan de samenleving	15
6	Voorzieningen voor mensen met een beperking	17
7	Maatschappelijk opvang, OGGZ en verslavingszorg	19
8	Burgerparticipatie en communicatie	21
8.1	Meepraten met de Wmo	21
8.2	Verantwoording	21
8.3	Communicatie	21
9	Financiën	22
10	Overzicht beleidsintenties	22
11	Lijst van afkortingen	22

I De Wet maatschappelijke ondersteuning

Deze paragraaf gaat op in het ontstaan van de Wmo, doelstelling van de Wmo, de gemeentelijke verantwoordelijkheid en taakstelling en de wettelijke taakstelling.

Aanleiding Wmo

Een aantal ontwikkelingen vormden voor de Rijksoverheid aanleiding voor het maken van de Wmo. Hieronder gaan wij daar in het kort op in:

- Vergrijzing, ontgroening en vermaatschappelijking van de zorg
De vergrijzing en de vermaatschappelijking van de zorg zijn de belangrijkste aanleidingen voor de Wmo. Deze ontwikkelingen leiden tot een hogere zorg- en ondersteuningsvraag. Ontgroening houdt in dat er minder mensen zijn om de zorg en ondersteuning te leveren en te betalen.
- Awbz terugbrengen naar zijn oorspronkelijke doel
Oorspronkelijk werd de Awbz in het leven geroepen voor onverzekerbare zorg zoals instituutzorg. De bekostiging vindt plaats op basis van 'solidariteitssysteem'; meebetalen via het salaris. De afgelopen jaren zijn er voorzieningen onder de Awbz geschoven die niet gezien kunnen worden als onverzekerbare zorg, zoals hulp bij het huishouden.
- Positie gemeente op snijvlak wonen, zorg en welzijn
De vermaatschappelijking van de zorg beoogt dat iedereen kan meedoen; van oud tot jong, voormalige instituutbewoners e.a.. Dat betekent meer dan wonen in een gewoon huis in een gewone wijk; zorg en welzijn moeten zo zijn ingericht dat het zo gewoon mogelijk deelnemen aan de samenleving mogelijk is. Dit vraagt om maatwerk per (kwetsbare) doelgroep: ouderen vragen om andere ondersteuning dan mensen met een verstandelijke beperking. Dit vergt nieuwe vormen van samenwerking. De Wmo moet de regie positie van de gemeente versterken en vergroten.
- Verzorgingsstaat te duur en in onbalans
Uit studies voorafgaande aan de invoering van de Wmo bleek dat een deel van de maatschappij (kwetsbare groepen) de toegang tot een aantal basisvoorzieningen miste. Ook bleek er sprake te zijn van een aantal structurele tekortkomingen van de verzorgingsstaat: geen 'nee' zeggen tegen mensen die publieke middelen feitelijk niet nodig hebben, er gelden diverse procedures en criteria die het niet eenvoudig maken om 'nee' te zeggen en er onvoldoende gebruik maken van de eigen mogelijkheden en initiatieven van burgers.
- Bezuiniging en ombuiging
De Awbz werd onbetaalbaar. Herziening was nodig om de verzorgingsstaat betaalbaar te houden.
- Eigen verantwoordelijkheid burgers
De vraag naar zorg en ondersteuning neemt niet alleen toe als gevolg van vergrijzing, maar ook door de hogere verwachtingen die zijn ontstaan naar de overheid. Dit is te wijten aan een sterk accent op het claimen van (verzekerde) rechten van langdurige zorg en ondersteuning en politieke keuzes: de focus teveel gericht op de keuzevrijheid en te weinig op het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van mensen binnen de eigen maatschappelijke verbanden.

Doelstelling Wmo

Het maatschappelijke doel van de Wmo is "meedoen", ook wel maatschappelijke participatie genoemd. Maatschappelijke participatie kent 3 varianten.

1. het participeren in allerlei activiteiten zoals het hebben van betaald werk, lid zijn van een vereniging of het bezoeken van evenementen;
2. meehelpen als vrijwilliger of mantelzorger;
3. het mede vormgeven aan beleid via inspraak en actief burgerschap.

Voor maatschappelijke participatie geldt dat dat de burger zelf verantwoordelijk en voldoende zelfredzaam is om aan de samenleving deel te nemen. Mocht dit niet zo zijn en familie, vrienden en directe omgeving kunnen geen of onvoldoende ondersteuning bieden moet de gemeente voorzieningen verstrekken.

Gemeentelijke verantwoordelijkheid Wmo

De Wmo trad in op 1 januari 2007 en verving een aantal wetten zoals aangegeven in onderstaande tabel:

Voor 1-1-2007	Na 1-1-2007
Welzijnswet (gemeente)	WMO
Wet Voorzieningen Gehandicapten (Wvg)	WMO
Huishoudelijke verzorging in de AWBZ	WMO
Zorggerelateerde subsidieregelingen in AWBZ/ZFW	WMO
Ondersteunende en activerende begeleiding AWBZ	Awbz (op termijn Wmo)
Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	WMO (centrumgemeenten)
Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (Wcpv)	WMO (centrumgemeenten)

De verantwoordelijkheid is gevat in een 9-tal velden waarop gemeenten beleid dienen te ontwikkelen.

1. Het bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

Integraliteit

De verschillende prestatievelden kunnen niet los van elkaar gezien worden. Zij staan onderling in meer of mindere mate met elkaar in verbinding. Dit vraagt om een integrale benadering bij de beleidsontwikkeling en uitvoering. Naast de Wmo is er nog andere wetgeving (bijvoorbeeld op het terrein wonen en zorg) waarmee ook rekening gehouden dient te worden. De integrale benadering strekt zich ver uit: van het brede school beleid tot dorpsontwikkelingsplannen, van accommodatiebeleid tot nieuwbouwwijken e.a..

Taakstelling gemeente

De opdracht aan gemeenten is tweeledig:

1. Het voeren van algemeen beleid gericht op de bevordering van zelfredzaamheid van burgers, hun maatschappelijke participatie en de leefbaarheid van de woonomgeving
2. Het leveren van individueel geïndiceerde voorzieningen van maatschappelijke zorg aan burgers die daarop aangewezen zijn. Dit zijn op het individu en diens persoonlijke omstandigheden afgestemde voorzieningen, gericht op bevordering van zelfredzaamheid.

II Visie, missie en motto

Deze paragraaf gaat in op de visie, missie en het motto die de gemeente Nuenen hanteert in de uitvoering van de Wmo. Ook gaan wij hierin op de gemeentelijke rol en de Nuenense manier.

Visie

De gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten kenmerkt zich als een gemeente waarin mensen bij elkaar betrokken zijn en kent een rijk en bruisend verenigingsleven. Met behoud van respect voor ieders eigenheid voelen de inwoners zich verantwoordelijk voor elkaar. Het samenspel van respect, betrokkenheid en verantwoordelijkheid strekt zich uit van gemeente, lokale organisaties/instanties en het lokale bedrijfsleven tot en met individuele burgers, over en weer.

Dat dit werkelijk ook zo is, bleek wel tijdens de interactieve beleidsvoorbereiding die vooraf ging aan dit Wmo-beleidsplan. Er werd in volle openheid met elkaar gesproken en gediscussieerd. Deze betrokkenheid heeft een link met het begrip 'civil society', ook wel de zorgzame samenleving:

'Een zorgzame samenleving, een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoedening, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie.'

Een goed functionerende civil society, waarin inwoners elkaar informele zorg bieden, zal het beroep op individuele voorzieningen vermoedelijk doen dalen. Over de bereidheid van burgers om zich voor elkaar in te zetten is zowel veel twijfel, als optimisme. Het individualisme zal langzaam moeten plaats maken voor samenwerking, onderlinge solidariteit en zorgen voor elkaar.

De komst van de Wmo betekent ook vorm geven aan een cultuurverandering (lokaal en regionaal). Dit is een proces van jaren. Om de 'civil society' in Nuenen vorm te geven zal er sprake zijn van:

- Bestendig beleid Wmo
De maatschappelijke en culturele veranderingen die de Wmo beoogd zijn een proces van lange adem en vragen om politieke bestendigheid en daadkracht.
- Eigen kracht inwoners
In *De geest* van de wet legt de Wmo de nadruk op brede participatie; *de letter* van de wet richt zich meer op de individuele voorzieningen. De gemeente Nuenen neemt voor beide *de eigen kracht van de inwoners* als vertrekpunt. Zelf doen en zelf betalen voorkomt afhankelijkheid van de overheid. De gemeente gaat hierbij uit van de gedachte van wijkgericht werken.
- Brede participatie van de lokale bevolking
De Wmo raakt de lokale bevolking in al haar geledingen. Los van de wettelijke verplichting wil de gemeente Nuenen daarom haar inwoners betrekken bij de Wmo.
- De uitvoering van de Wmo is in balans met de beschikbaar middelen
De Wmo moet een antwoord geven op de te hoge zorgkosten; de zorg zou op den duur onbetaalbaar worden. Het uitgangspunt voor de gemeente Nuenen is dat de verstrekkingen van de voorzieningen in beginsel *budget neutraal* plaatsvindt. In een tijd van schaarse middelen biedt creatief Wmo-beleidsaanpak aanpakpunten om de civil society te vormen. Het gemeentelijke budget is ook niet onbeperkt. Het uitvoeren van de Wmo kan echter als gevolg hebben dat druk op ambtelijke inzet toeneemt.
- Van gelijkheid naar maatwerk
Was de term *gelijkheid* in de uitbouw van de verzorgingsstaat het kernbegrip; de gemeente Nuenen vindt het begrip *maatwerk* binnen de Wmo meer gepast. Maatwerk houdt niet automatisch in dat er altijd een individuele voorziening verstrekt wordt als een collectieve voorziening ook uitkomst biedt. Algemene voorzieningen gaan voor individuele voorzieningen als hiermee 'zo gewoon mogelijk meedoen' gerealiseerd kan worden.
- Toekomstgericht
Dit betekent het inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing en daardoor toena-

me van vraag naar zorg en ondersteuning. De gemeente Nuenen ziet hierin kansen door gebruik te maken van de kracht en kennis van de oudere bevolking. Bijvoorbeeld door hen te betrekken bij vrijwilligerswerk.

Naar aanleiding van het voorgaande formuleert de gemeente Nuenen haar visie als volgt:

De gemeente Nuenen voert een algemeen Wmo-beleid waarbij zij ernaar streeft dat al haar burgers gebruik kunnen maken van en kunnen participeren in algemene en collectieve voorzieningen (toegankelijk voor valide- en invalide inwoners) op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Naast de gemeente spelen bij de versterking en uitbouw hiervan de lokale vrijwilligersorganisaties en verenigingsleven (en vanuit de maatschappelijke betrokkenheid voor de lokale samenleving) ook de professionele organisaties en het lokale bedrijfsleven een duidelijke rol.

De genoemde partijen dragen vanuit hun rol en betekenis die daaruit voortvloeit een collectieve verantwoordelijkheid om zorg en aandacht te hebben voor en naar elkaar zodat inwoners van Nuenen vanuit hun eigen kracht kunnen blijven meedoen aan de (lokale) samenleving.

De gemeente biedt gerichte aandacht en ondersteuning aan specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld vrijwilligers, mantelzorgers, mensen met een lichamelijke- en of psychosociale beperkingen) die ondersteuning bij bepaalde activiteiten nodig hebben.

Het Wmo beleid van de gemeente Nuenen is primair gericht op de eigen zelfstandigheid, eigen regie en eigen verantwoordelijkheid van haar burgers.

Ten slotte hecht de gemeente waarde aan de maatschappelijke samenhang, het vrijwilligerswerk en mantelzorg door het voeren van een actief en faciliterend beleid ter concretisering van de *civil society gedachte*.

Missie

Naast het vormen van een visie formuleert de gemeente Nuenen ook een missie. Hierbij beseft de gemeente dat het verwezenlijken van de missie een proces is van meerdere jaren en een van lange adem. Dit vraagt om daadkracht van de lokale samenleving en het lokale bestuur.

De gemeente Nuenen omschrijft haar missie als volgt:

De missie van de gemeente Nuenen is om in de komende jaren werk te maken van het realiseren van de maatschappelijke samenhang en de actieve participatie van haar inwoners om de cultuurverandering die de Wmo beoogt te verwezenlijken.

De gemeente is coördinator en regisseur om groepen, organisaties en groepen van mensen bij elkaar te brengen. Het doel hiervan is op wijkgericht niveau te zoeken naar lokale gemeenschappelijke belangen om die te gebruiken om de gewenste integratie en deelname aan de lokale samenleving te bereiken.

Lopen belangen uiteen dan zoekt de gemeente naar raakvlakken. Is er sprake van tegenstellingen tracht de gemeente bruggen te slaan of maakt zij noodzakelijke keuzes maken.

De gemeente draagt uit dat de leefbaarheid op termijn afhangt van de mate waarin medeverantwoordelijkheid feitelijk wordt vertaald naar meedoen. De gemeente ondersteunt initiatieven die een bijdrage leveren aan het realiseren van de gewenste gemeenschap. Dit kan per kern verschillend ingevuld worden.

Motto

Het motto van dit Wmo-beleidsplan is: "Meedoen en Meedenken".

Hiermee geeft de gemeente aan dat zij het belang en betrokkenheid van haar inwoners bij de Wmo serieus neemt omdat het ook alle inwoners van de gemeente Nuenen aangaat. Vroeg of laat krijgt iedereen in de gemeente Nuenen te maken met de Wmo.

Met deze samenwerking ziet de gemeente Nuenen haar Wmo-beleidskader als een zee van mogelijkheden voor haar inwoners en zichzelf om kansen van de Wmo te benutten. Kansen gericht op het realiseren van lokaal maatschappelijke- en culturele veranderingen waardoor iedere inwoner van Nuenen aan de lokale samenleving kan (blijven) meedoen.

Rol gemeente

De gemeente vervult binnen het Wmo beleid verschillende rollen; de ene keer regisseur en coördinator, de andere keer die van initiator, facilitator of subsidiegever. Daar komt nu met de Wmo nu een nieuwe rol bij; die van aanjager; processen opstarten, actie ondernemen en afspraken nakomen. De rol van aanjager betekent niet alleen ook ambtelijke investeren maar er ook voor waken om teveel ineens te willen.

De verandering die de Wmo in de samenleving beoogd, moeten worden aangezwengeld. De ervaring leert dat dit niet altijd van de lokale samenleving alleen verwacht kan worden. De gemeente -als verantwoordelijk uitvoerder van de Wmo- zal als eerste de spreekwoordelijke bal oppakken en samen met de inwoners, lokale verenigingen en organisaties, zorgaanbieders en het lokale bedrijfsleven ervoor gaan zorgen dat de bal ook echt gaat rollen.

De Nuenense manier

De gemeente Nuenen ligt in een verstedelijkt gebied tussen de gemeenten Eindhoven en Helmond. Daarbij onderscheidt de gemeente zich door haar dorpse- en plattelandskarakter.

De gemeente kenmerkt zich door de onderlinge betrokkenheid van haar inwoners en die van lokale bedrijfsleven bij de Nuenense samenleving. Dit komt naar voren bij de wijze waarop verschillende vrijwillige- en professionele organisaties zich betrokken voelen bij (nieuwe) gemeentelijke plannen zoals dit Wmo-beleidsplan en de nieuwbouw die de komende jaren zal plaatsvinden in Nuenen.

In Nuenen zal de komende jaren sprake zijn van een toenemende vergrijzing. Daarin schuilt een kracht die zich tijdens de voorbereiding van dit beleidsplan uitte; ouderen nemen hun verantwoordelijk door hun kennis, vaardigheden en levenservaring beschikbaar te stellen voor de lokale samenleving. Een feit waar wij als gemeente trots op mogen zijn.

De Nuenense manier houdt in dat verschillende partijen (in ieder geval: de gemeente, lokale vrijwilligersorganisaties en verenigingen, professionele organisatie en het lokale bedrijfsleven) vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke samenhang en de actieve participatie van haar inwoners om de cultuurverandering te verwezenlijken.

Het gaat om samenwerken met elkaar waarbij iedereen ideeën en bijdragen levert vanuit het eigen (gezonde) verstand, ingevingen en spontaniteit en elke bijdrage (groot of klein) dezelfde waarde heeft.

1 Leefbaarheid en Sociale Samenhang

Hierbij gaat het om het zorgen voor (aantrekkelijke) plekken in de dorpen, wijken en buurten waar mensen (jong en oud) elkaar kunnen ontmoeten. Dit prestatieveld heeft twee belangrijke uitgangspunten. Ten eerste zijn dat bewoners zelf bepalen wanneer hun omgeving leefbaar is of op welke wijze de leefbaarheid verbeterd kan worden. En tweede het basisprincipe om uit te gaan van de schaal van buurten en wijken. Dit vergroot de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

De gemeente bevordert deelname aan het sociale leven, actief burgerschap en zelfredzaamheid van haar inwoners door wijkbeheer, wijkgericht werken te zien als basiswerkwijze bij beleidsontwikkelingen, door ontwikkeling van dorps- en wijkraden en wijkgericht samenwerkingsverbanden in Nueneen te ondersteunen, te faciliteren en te intensiveren en door haar inwoners te betrekken bij de ontwikkelingen van het beleid op de diversen terreinen.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Uitgangspunt van dit prestatieveld is "civil society". Hier ligt de basis voor het realiseren van resultaten op vrijwel alle overige prestatievelden. Het versterken van de onderlinge samenhang en betrokkenheid creëert draagvlak om invulling te geven aan bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of mantelzorg. Leefbaarheid en sociale samenhang gaan iedereen (burger, instanties, verenigingen e.a.) aan.

Iedere inwoner is vanuit de eigen rol (potentieel) betrokkene.

Dit prestatieveld komt vooral tot uiting bij de volgende beleidsterreinen: wijkbeheer en wijkgericht werken; dorpsontwikkelingsplannen, burgerparticipatie, accommodatiebeleid, gemeentelijk subsidiebeleid, BOS-impuls, kunst en cultuur en vrijwilligersbeleid, de brede schoolontwikkeling.

Kansen en mogelijkheden

Om de civil society inhoud te geven vormen ontmoetingsplekken (buitenshuis en binnenshuis) en multifunctionele accommodaties (gemeenschapshuizen, brede scholen e.a.) een belangrijke basis. Bij het creëren van spel/sport/recreatie mogelijkheden is belangrijk de lokale behoefte in beeld te hebben en na te gaan welke rol bewoners (bijvoorbeeld bij het beheer) kunnen vervullen. Aspecten als schoon, veilig, heel en aantrekkelijk zijn kernbegrippen bij ontmoetings- en spel/sport/recreatie mogelijkheden. Bij de beleidsontwikkeling en de concrete invullingen van ontmoetingsplekken en accommodaties spelen lokale bewoners een belangrijke rol. Een eenduidige communicatiestructuur waarmee zij samen met de gemeente kunnen praten over de inrichting van sociale infrastructuur is van belang. Een algemeen structuurplan wijkgericht werken biedt hierin uitkomst.

Het stimuleren van het ontstaan van buurt- en wijkverenigingen in nieuwbouwwijken en in bestaande wijken (waar nog geen vereniging is) draagt bij aan het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid. De gemeente en het lokale welzijnswerk (Bwi) kunnen hierin de rol van initiator nemen. Leefbaarheid en sociale samenhang krijgen een prikkel als er periodiek activiteiten en ontmoetingsmomenten plaatsvinden (bijvoorbeeld straatfeest, deelname nationale straatspeeldag, wijkopknopdag, vakantieverlof in de wijk, een buurtbarbecue, een wijkvoetbaltoernooi in de wijk, e.d.). Met het beschikbaar stellen van speciaal daarvoor bedoelde subsidies kan de gemeente dit stimuleren en ondersteunen. Ook heeft het lokaal welzijnswerk hierin een rol. De gemeente wil ook aandacht besteden aan de minder bedeelden; zij ervaren financiële beperkingen in de deelname aan de lokale samenleving.

Beleidsuitgangspunten

- Accommodatiebeleid ontwikkelen met daarin aandacht voor de brede schoolontwikkeling.
- Recreatiebehoefte en ontmoetingsplekken lokaal afstemmen.
- Subsidiebeleid uitbreiden gericht op bevorderen activiteiten en ontmoetingsmomenten.
- Algemeen structuurplan wijkgericht werken ontwikkelen.
- Armoedebestrijding structureel inbedden binnen het sociaal beleid.
- Herijking beleid kunst en cultuur.

2 Jeugd

Hierbij gaat het om te voorkomen dat jongeren in problemen geraken en het ondersteunen van ouders met vragen over de opvoeding. Wij sluiten aan op de vijf functies van het preventieve jeugdbeleid:

1. Informatie en advies over opvoeden en opgroeien;
2. Signaleren: vroegtijdig signaleren van problemen van jeugdigen en opvoeders;
3. Toeleiding tot het hulpaanbod: het totale lokale en regionale hulpaanbod,
4. Lichtpedagogische hulp: kortdurende hulp en bij problemen met opvoeden en opgroeien;
5. Coördinatie van zorg: afstemmen van meerdere vormen van hulp/zorg, inzet gezinscoaches.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

De gemeente biedt kinderen en jongeren in Nuenen een veilige en stimulerende omgeving waarin zij kunnen groeien tot volwassen die zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. De gemeente doet dit vanuit twee sporen:

1. door het organiseren van een sluitende aanpak gerichte op preventieve ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
2. het inrichten van algemeen jeugdbeleid gericht op recreatieve, sport en cultuuractiviteiten.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Een veilige leefomgeving is een voorwaarde om op te groeien tot een zelfstandige, volwassen en verantwoordelijke burger (prestatieveld 1). Er ligt een relatie met prestatieveld drie omdat de gemeente adequate en eenduidige informatie en voorlichting verstrekt over op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen en opvoedingsondersteuning gericht naar ouders. Jongeren nemen deel in de algemene voorzieningen die in de gemeente voorhanden zijn zoals gezondheidszorg, vervoer, gemeenschapsvoorzieningen e.d. (prestatieveld 5). Een relatie met de prestatievelden 6, 7, 8, 9 ligt er bij problematiek met handicaps, met huiselijk geweld, met geestelijke gezondheid, huisvesting en met verslaving.

Naast jongeren en hun ouders/opvoeders hebben de gemeente (o.a. kinderopvang, consultatiebureau, basis en voortgezet onderwijs) de provincie (verantwoordelijk voor de jeugdzorg), sportverenigingen, de GGD, Halt, Novadic-Kentron (verslavingsproblematiek) en kerken een relatie met de jeugd.

De doelgroep bestaat uit kinderen in de leeftijd van 0 tot 24 jaar en hun ouders/opvoeders.

Dit prestatieveld komt vooral tot uiting bij de volgende beleidsterreinen: peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, gemeentelijk jeugd- en onderwijsbeleid, leerplicht, lokale educatieve beleidsagenda, lokaal gezondheidsbeleid en de brede schoolontwikkeling.

Kansen en mogelijkheden

Jeugdbeleid is op te splitsen in algemeen en preventief jeugdbeleid.

Binnen het preventieve jeugdbeleid neemt opvoedingsondersteuning een zeer belangrijk plaats in. Het gaat daarbij om zowel activiteiten gericht op jeugdigen ter voorkoming van problemen met opgroeien bij jeugdigen en gericht op ouders met problemen met opvoeden.

Vanuit dit Wmo beleidskader willen wij het preventieve jeugdbeleid richten op alle vijf genoemde functies en daarin doelen en resultaten benoemen. Daarbinnen spelen de zorgstructuren in en rondom het onderwijs (BO en VO), consultatiebureaus en GGD een belangrijke rol.

Ook het algemene jeugdbeleid heeft een rol voor wat betreft het preventief werken. Daarbinnen neemt het jongerenwerk en het faciliteren van jongerenvoorzieningen (hang- en ontmoetingsplekken, een eigen jongerenkamer e.d) een belangrijke plaats in.

Een schoolgebouw neemt een belangrijke plaats in binnen een woonwijk; immers maken veel kinderen en ouders gebruik van het gebouw. De gemeente Nuenen is van mening dat het bredeschool concept bijdraagt aan de doorlopende ontwikkelingslijn van jongeren. Dit past goed binnen de Wmo.

De gemeente Nuenen wil gedurende dit beleidskader de mogelijkheden onderzoeken en benutten welke signalerings- en opvangfuncties (die tot de competenties van een brede school behoren) kunnen bijdragen aan de preventie waar het in dit prestatieveld over gaat. Bijvoorbeeld op het terrein van vrijetijdsbesteding.

De gemeente kent een servicepunt Welzijn, Wonen en Zorg, dit is gelegen in Nuenen. Daarnaast bevinden alle maatschappelijke functies en organisaties die betrokken kunnen zijn bij dit prestatieveld zich ook in Nuenen. Of het wenselijk is soortgelijke laagdrempelige steunpunten (bijvoorbeeld in de vorm van spreekuren of directe lokale contactpersonen) in de andere kernen van Nuenen te organiseren wil de gemeente tijdens de periode van dit beleidskader in beeld brengen.

Beleidsuitgangspunten

- Opvoedings- en opgroeiondersteuning versterken (onderdeel integraal jeugdbeleid).
- In regioverband (mee)werken aan een sluitende ketenaanpak 0 - 24 jaar van integrale zorgverlening, met bijzondere aandacht voor multi-problem situaties (onderdeel integraal jeugdbeleid).
- de mogelijkheden onderzoeken en benutten welke signalerings- en opvangfuncties -die tot de competenties van een brede school behoren- kunnen bijdragen aan het preventief jeugdbeleid.
- mogelijkheden van laagdrempelige steunpunten opvoedings- en opgroei problemen onderzoeken.

3 Informatie en advies

Hierbij gaat het om het informeren en adviseren van inwoners over hulp en ondersteuning die zij kunnen krijgen op het terrein van Welzijn, Wonen en Zorg.

Eenzijds houdt het geven van informatie en advies in de burger wegwijs maken in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen (naast zorggerelateerde bijvoorbeeld ook over accommodaties, sport e.d.) zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Anderzijds maakt cliëntondersteuning ook onderdeel uit van dit prestatieveld. Cliëntondersteuning betekent de cliënt helpen bij het maken van een keuze van voorzieningen en/of het oplossen van een probleem. Het richt zich op regieversterking van mensen (en omgeving) die voor een complexe vraag/situatie staan. Het doel is de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

Het organiseren van activiteiten gericht op het aanbieden van informatie en advies gericht op het wegwijs maken van burgers in het veld van maatschappelijke ondersteuning. De gemeente wil dit doen door het doorontwikkelen van het servicepunt tot hét loket voor informatie over diensten, producten en voorzieningen op het gebied van Wonen, Zorg en Welzijn.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Met de doelstelling van dit prestatieveld is tevens samenhang tussen de verschillende prestatievelden van de Wmo een gegeven en raakt daarmee alle prestatievelden.

Dit prestatieveld strekt zich uit over het gemeentebreed beleid op het terrein van Welzijn, Wonen en Zorg. Alle inwoners van de gemeente Nuenen behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

Kansen en mogelijkheden

Om te voorkomen dat de cliënt zich op meerdere plekken moet melden, is de gemeente Nuenen voorstander van de 'één loket' gedachte. In 2006 opende de gemeente het servicepunt Welzijn, Wonen en Zorg.

De gemeente beperkt zich niet die voorzieningen waar zij zelf 'over gaat', maar ook over de relevante aanpalende terreinen, zoals zorg en wonen. In de contourennota servicepunt Welzijn, Wonen en Zorg beschrijft de gemeente hoe zij dit de komende jaren wil vorm geven.

Het servicepunt is centraal gelegen in Nuenen. Deze locatie zal niet voor alle inwoners even goed te bereiken zijn en zo ontstaat behoefte aan op een lokale georganiseerde informatie en advies functie. Dit kan bijvoorbeeld door een wekelijks spreekuur in een gemeenschapshuis te organiseren of door gebruik te maken van lokaal aanwezige organisaties zoals ouderenbonden en dorps- en wijk raden, vestigen van de bibliotheek. Informatie en advies binnen de vertrouwde omgeving door lokale organisaties biedt voordelen. Men kent elkaar en de drempel is lager doordat de bereikbaarheid en toegankelijkheid lokaal geregeld is. Daarbij kunnen ouderen en vroeggepensioneerden hun kennis en ervaring inzetten. De komende jaren wil de gemeente de informatie en adviesfunctie ook aanbieden door meer gebruik te maken van digitale mogelijkheden zoals het aanbieden van digitale dienstverlening en -sociale kaart. De uitbreiding van het diensten- en productenpakket van het servicepunt vindt plaats in overeenstemming met het (nog te ontwikkelen) I-&A plan en het dienstverleningsconcept van de gemeente Nuenen .c.a.

Beleidsuitgangspunten

- Het servicepunt blijvend onder de aandacht van haar inwoners brengen door periodieke public relations via bijvoorbeeld de gemeentelijke Wmo-site en Rond de Linde.
- Andere ontmoetingspunten in Nuenen (zoals bibliotheek, brede scholen) inzetten voor informatie en advies over Welzijn, Wonen en Zorg in Nuenen.

4 Mantelzorg en vrijwilligerswerk

De Wmo is de eerste wet die opkomt voor de mantelzorgers en vrijwilligers.

Mantelzorg omschrijven wij als langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek het voertuig voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. Met zijn vrijwillige inzet is de burger niet slechts consument van publieke diensten, maar levert hij actief een bijdrage. Hij geeft niet alleen zijn eigen 'meedoen' vorm, maar draagt ook bij aan het 'meedoen' van kwetsbare groepen.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

Het behouden en stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerswerk door het organiseren van volwaardig mantelzorg- en vrijwilligerswerk ondersteuning. De gemeente wil dit doen door beleid te ontwikkelen voor ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Het prestatieveld 1 -sociale samenhang en leefbaarheid- is onmiskenbaar gerelateerd aan vrijwilligerswerk. Dit gaat ook op voor het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met enigerlei beperking (prestatieveld 5). De ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk houdt verband met het verstrekken van informatie en advies (prestatieveld 3). Dit prestatieveld strekt zich ook uit tot de prestatievelden 7,8 en 9; opvang voor mensen met problemen, openbare geestelijke gezondheidszorg (GGZe) en zorg voor mensen met een verslaving. Dit prestatieveld komt vooral tot uiting bij op de beleidsterreinen vrijwilligerswerk en mantelzorg. De relatie met bijna alle andere prestatievelden onderstreept het belang van mantelzorg en vrijwilligerswerk voor de lokale samenleving.

Alle inwoners van de gemeente Nuenen behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

Kansen en mogelijkheden

mantelzorg

Mantelzorg gaat om zorg waarvoor anders een professionele hulpverlener nodig was geweest. Het bieden van mantelzorg geeft uitdrukking aan de solidariteitgevoelens in de samenleving. Velen zien het als een maatschappelijke plicht om de ander te helpen als dat nodig is. Mantelzorgers weten soms ook niet dat zij mantelzorgers zijn en ondersteuning kunnen krijgen.

Wij omschrijven de doelstellingen van mantelzorg binnen de Wmo als volgt:

- in de samenleving wordt het lang zelfstandig wonen hoog gewaardeerd. Mensen moeten worden toegerust om dit te realiseren.
- De individuele mantelzorger moet in staat gesteld worden om een voor hem optimale mix te vinden tussen het verlenen van zorg aan de ene kant en deelname aan het maatschappelijke verkeer aan de andere kant. De mantelzorger moet op adequate wijze worden ondersteund bij diens zorgwerkzaamheden. Voorkomen moet worden dat de mantelzorger overbelast raakt door het bieden van respijtzorg.
- Er moet voor gezorgd worden dat ook in de toekomst nog genoeg mensen bereid en in staat zijn hun zorgtaak voor familie of naasten op zich te nemen.

Binnen de gemeente Nuenen zijn veel mantelzorgers actief; echter zijn deze niet allemaal bekend. Gelet op het belang van mantelzorg voor de lokale samenleving wil de gemeente dit in beeld krijgen. Hierin ziet de gemeente een rol voor het steunpunt mantelzorg van de Bwi. Door het steunpunt een nadrukkelijke rol te geven krijgt het meer bekendheid en kan zij haar ondersteuningsaanbod onder de aandacht brengen.

De ondersteuning van mantelzorgers dient in ieder geval gericht te zijn op:

1. Informatie en advies;
2. Praktische en emotionele steun en begeleiding;
3. Hulp en steun door vrijwilligers;
4. Signalering van verbeterwensen- en mogelijkheden op gebied van ondersteuning van informele zorg en bijdragen aan probleemerkenning en innovaties;
5. bieden van respijtzorg.

Vrijwilligerswerk

Het vrijwilligerswerk vormt het 'cement' van de samenleving; zonder hen zouden veel verenigingen en buurthuizen niet kunnen bestaan. En zonder de vrijwillige hulp van vrienden en buren zouden veel mensen met een beperking niet thuis kunnen blijven wonen. De gemeente Nuenen onderschrijft en erkent het belang van het vrijwilligerswerk en de gewenste ondersteuning ervan.

Door het vrijwillige aanbod van alle inzet en diensten op gebied van zorg en welzijn in het formele en informele circuit te inventariseren kan de gemeente in beeld brengen waar versterking nodig is.

Er is nog steeds maatschappelijke betrokkenheid, al is deze diverser van karakter geworden en meer individualistisch. Doelgerichte en kortdurende inzet komt steeds vaker voor, vooral bij jongeren die in het "klassieke" vrijwilligerswerk ondervertegenwoordigd zijn.

De Wmo vraagt om het realiseren van een sterke sociale structuur, waar zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen. Daarbij staat de gemeente voor de uitdaging om de kracht van informele netwerken en de bijdrage van vrijwilligers en mantelzorgers te vergroten; wetende dat er grenzen zijn aan het beroep doen op zelfredzaamheid en vrijwillige inzet.

De gemeente ziet mogelijkheden om haar Wmo-missie te verwezenlijken door het optimaliseren van de lokale infrastructuur op het terrein mantelzorg en vrijwilligerswerk. Door bijvoorbeeld het in beeld brengen en mogelijk maken van maatschappelijke stages voor jongeren, het benutten van de expertise van ouderen met de VUT of pensioen en het potentieel van maatschappelijk ondernemerschap van het bedrijfsleven zijn daarbinnen belangrijk.

Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg

Als gevolg van de totstandkoming van de Wmo is met ingang van 1 januari 2007 de Regeling AWBZ-subsidies, Paragraaf 2.10 Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (CVTM-regeling) vervallen.

De ondersteuning van mantelzorg wordt vanaf 1 januari 2007 door gemeenten georganiseerd. De bijbehorende middelen worden daarom aan gemeenten ter beschikking gesteld. Vanaf 2007 gaan de CVTM gelden over naar de gemeenten. In het eerste jaar voor 100% naar de centrumgemeente, in de volgende 4 jaren afbouwend naar individuele gemeenten.

De ondersteuning van de palliatieve zorg is niet overgegaan naar de Wmo. Daarvoor is een aparte landelijke subsidieregeling in het leven geroepen: de Regeling terminale en palliatieve zorg 2007.

Beleidsuitgangspunten

- Herijken, herformuleren en intensiveren mantelzorg- en vrijwilligersbeleid.

5 Bevorderen deelname aan de samenleving

Meedoen met de samenleving is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Ouderdom, handicap, sociaaleconomische klasse, psychische problemen of 'moeilijkheden thuis' kunnen hindernissen opwerpen om volop mee te draaien in de maatschappij. Een wijk zonder hoge stoepen, een gemeentehuis of bibliotheek zonder drempels. De Wmo vraagt van de gemeente om te zorgen dat mensen met beperkingen meekunnen in de samenleving.

Bij dit prestatieveld gaat het om algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. Het is belangrijk dat er bij het nadenken over deze maatregelen nagedacht is over het gebruik door verschillende groepen zodat niet achteraf blijkt dat zij bij het gebruik daarvan buiten de boot vallen.

Het van te voren nadenken over de gebruiksmogelijkheden voor mensen met beperkingen noemen we 'inclusief beleid'; beleid waarbij in alle fasen van een beleidscyclus rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen en dan vooral met de verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

De gemeente schept algemene voorwaarden die het mogelijk maken om mensen met ergonomische en/of psychosociale belemmeringen zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Dit prestatieveld kenmerkt zich door haar collectieve karakter van de voorzieningen die getroffen moeten worden. Hierdoor bestaat een nauw verband met prestatieveld 1; leefbaarheid. De versterking van de civil society komt hierin ook terug; bijvoorbeeld dat alleen met het realiseren van fysieke bereikbaarheid niet gezegd is dat daarmee deelname aan activiteiten door mensen met beperkingen verzekerd is. In termen van het denken in inclusief beleid houdt dit in dat het vanzelfsprekendheid is om (uitdagende) activiteiten te organiseren waaraan in principe iedereen daaraan deel kan nemen.

Door het collectieve karakter is de gemeente (naast regisseur) een van de spelers binnen dit prestatieveld. Anderen zijn jeugd- en jongerenwerk, woningbouwvereniging, vluchtelingenwerk, onderwijs, maatschappelijk werk tot gehandicaptenplatform, GGD, dorp- en wijkraden en wijkgerichte samenwerkingsverbanden tot verenigingsleven.

Dit prestatieveld komt tot uiting op de beleidsterreinen toegankelijkheid openbare ruimte, levensloopbestendig en aanpasbaar bouwen, ouderenbeleid subsidiebeleid, accommodaties, jeugd- en jongerenwerk.

Alle inwoners van de gemeente Nuenen behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

Kansen en mogelijkheden

Maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zijn voor de uitvoering van de Wmo van belang. Kijkend naar de gemeente Nuenen is de vergrijzing een van de belangrijkste demografische ontwikkeling. Vermaatschappelijking van de zorg is de belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling. Mensen die vroeger naar een verzorgingshuis gingen, blijven nu zelfstandig in hun eigen woning en krijgen zorg aan huis. Mensen met een verstandelijke of psychische beperking wonen niet meer in een inrichting maar zelfstandig in wijken.

Voor het ontwikkelen van een lokaal beleid op dit prestatieveld spelen lange termijnontwikkelingen een belangrijke rol. Dit is van belang om de koers te bepalen in wat de gemeente wil bereiken om haar inwoners zo lang, zo zelfstandig mogelijk te laten wonen en laten meedoen aan de samenleving. Afhankelijk van de demografische ontwikkeling en bevolkingsopbouw kan dit per wijk verschillen.

Het realiseren van woonservicezones kan een optie zijn om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. In een woonservicezone zijn alle voorzieningen op gebied van wonen en zorg en op het gebied van woonomgeving en welzijn op elkaar afgestemd. Het inrichten van allerlei vrijwillige welzijnsdiensten op wijk - en buurniveau (bijvoorbeeld mantelzorgondersteuning) en het betrekken van het verenigingsleven bevordert de sociale samenhang en solidariteit.

Basale elementen van een ‘inclusieve samenleving’ zijn algemene voorzieningenniveau, de bereikbaarheid en bruikbaarheid daarvan. Naast voorzieningen als winkels, postkantoor, geldautomaten kan ook aan het inrichten van een vrijwilligerspool voor huishoudelijke verzorging (prestatieveld 4) of aan rolstoelpools (prestatieveld 6) gedacht worden. Een ander aandachtspunt is het realiseren van voldoende huisvestingsmogelijkheden voor jong en oud, werkgelegenheid en overige randvoorwaarden om de kernten aantrekkelijk te houden als woonplaats

Het vorm geven van dit prestatieveld vraagt een omslag in denken en in werkmethoden van partners die zorg en welzijnsdiensten aanbieden. Eigen belangen spelen geen rol; samenwerking en solidariteit zijn de kenmerken om de omslag te bevorderen. Deze omslag geeft een impuls aan de Wmo-missie.

Het overbruggen bij dit prestatieveld van de afstand tussen wenselijkheid en werkelijkheid kan de gemeente niet alleen realiseren. De eerder genoemde spelers (zie samenhang met andere prestatievelden) hebben daarin een rol en eigen verantwoordelijkheid.

Het uitwerken van dit prestatieveld kost geld. Gekeken zal moeten worden naar externe financieringsbronnen, die bij samenwerkingspartners aanwezig zijn of elders (subsidies van provincie, rijk of EU) kunnen worden aangeboord.

Beleidsuitgangspunten

- Uitwerken, vormgeven en implementeren van inclusief beleid.
- Herijking van het ouderbeleid.

6 Voorzieningen voor mensen met een beperking

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het compensatiebeginsel in de Wmo geeft gemeenten de verplichting om beperkingen te compenseren die iemand ervaart bij het voeren van een huishouden, bij het ontmoeten van mensen of in het vervoer. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dat individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vorm geven zoals het collectief vervoer de Taxibus. Of men 'toegang' heeft tot een dergelijke voorziening (hulp in het huishouden, vervoersvoorzieningen, een rolstoel of woningaanpassing) hangt af van de individuele kenmerken van de persoon.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

De gemeente compenseert door het verstrekken van collectieve en individuele voorzieningen de lichamelijke en/of psychosociale belemmeringen van haar inwoners waardoor zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

In de gemeente Nuenen neemt de vergrijzing (net zoals in andere delen van Nederland) de komende jaren toe. Het ligt voor de hand dat de er sprake zal zijn van een toenemende behoefte aan zorg. De vraag om en inzet van mantelzorgers en vrijwilligers (prestatieveld 4) zal oplopen.

De bereidheid om zich vrijwillig in te zetten voor anderen hangt weer nauw samen met het terrein van de civil society (prestatieveld 1).

Een link met prestatieveld 3 bestaat er omdat de gemeente gehouden is om cliënten te informeren, te adviseren en te ondersteunen bij hun zoektocht naar compensatie.

Een toenemende behoefte aan zorg betekent dat er meer druk komt te staan op het beschikbare budget.

Dit kan inhouden dat -om een acceptabele en haalbare uitvoering van de compensatieplicht te behouden- in voorkomende situaties collectieve voorzieningen (prestatieveld 5) als voorliggend ten opzichte van een individuele voorziening moeten worden aangemerkt.

Dit prestatieveld komt vooral tot uiting door middel van de uitvoering van de Verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning c.a. 2007 en de bijbehorende beleidsregels.

De gemeente is naast regisseur ook inkoper van zorg. Andere spelers zijn zorgaanbieders, indicatieorganen, de Wmo-raad, professionele welzijnsinstellingen als de Bwi en lokale dorps- en wijkraden en wijkgerichte samenwerkingsverbanden.

Alle inwoners van de gemeente Nuenen behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

Kansen en mogelijkheden

Had de gemeente voorheen met de Wvg te maken met het begrip 'zorgplicht' (de verplichting zorg te bieden bij een medische noodzaak) introduceert de Wmo het begrip 'compensatiebeginsel.'

Het compensatiebeginsel (dat zich uitstrekt over alle prestatievelden van de Wmo) geeft gemeenten de opdracht voorzieningen (collectief of individueel) te treffen ter compensatie van de beperkingen die hun burgers ondervinden in zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie. Deze voorzieningen stellen burgers in staat om:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De gemeente kijkt samen met de cliënt welke voorzieningen en hulpmiddelen nodig zijn om de hinder- nissen (in-en-om het huis, in het plaatselijk vervoer en in het sociale verkeer) weg te nemen.

Het compensatiebeginsel is (nog) een onbekend begrip, zowel voor de burgers als voor de lokale over- heid. Het begrip speelt voor de Wmo visie van de gemeente een belangrijke rol; de cultuuromslag heeft betrekking op de lokale toepassing van het compensatiebeginsel.

Burgers (die dat kunnen) zullen, meer dan tot nu toe, zelf oplossingen moeten bedenken voor proble- men die zich voordoen in de sociale omgeving. Het beroep op de eigen spankracht van burgers neemt toe wat betreft het bevorderen van een lokale sociale structuur waarin zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen.

Deze (vrijwillige) inzet van burgers en gebruik maken van collectieve voorzieningen zijn voorliggend aan professionele zorg en welzijn. Dat vraagt om andere benaderingswijze van alle spelers in het veld. Het gaat om een balans tussen eigen verantwoordelijkheid en overheidsverantwoordelijkheid.

Voor het verstrekken van individuele voorzieningen kent de gemeente een verordening. Het jaar 2007 geldt als overgangsjaar. In de verordening is een nieuwe voorziening opgenomen; hulp bij het huishou- den. In de komende jaren zal de gemeente ervaring opdoen met deze voorziening en meer zicht krijgen op de mogelijkheden om deze voorziening zo optimaal mogelijk in te zetten voor burgers die daarop aangewezen zijn.

Met het compensatiebeginsel heeft de gemeente een instrument in handen waarmee zij mogelijkheden heeft om te kiezen voor het verlenen van collectieve arrangementen boven het verstrekken van indivi- duele voorzieningen. Collectieve voorzieningen bieden een snelle en regelarme oplossing voor bepaal- de beperkingen die mensen ondervinden en zijn direct beschikbaar. Voorbeelden zijn collectief vervoer, voorzieningendepots, klussen- en vrijwilligersdiensten, warme-maaltijden voorziening, buurt en wijkbus- jes e.a..

De gemeente ontvangt budget van het Rijk voor de individuele voorzieningen. Het budget is niet onein- dig en kent dus grenzen en daardoor beperkingen.

Het uitgangspunt van de gemeente is het voorzieningenniveau (het lokale vangnet) sober doch doelma- tig in te richten.

Het compensatiebeginsel gaat een belangrijke rol gaan spelen in situaties waarin het Wmo-budget on- der druk komt te staan. Dan kan de vraag gaan spelen of opschalen van de collectieve voorzieningen een adequatere oplossing is waardoor een grotere doelgroep kan worden bereikt dan het verstrekken van de duurdere individuele voorzieningen.

De gemeente zal gedurende dit beleidsplan nagaan hoe zij om wil gaan met het compensatiebeginsel.

Beleidsuitgangspunten

- Herijking van het bestaande voorzieningenbeleid waarbij het uitwerken en vormgeven van het com- pensatiebeginsel centraal staat.

7 Maatschappelijk opvang, OGGZ en verslavingszorg

Maatschappelijke opvang (prestatieveld 7) omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Vrouwenopvang het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten) valt onder prestatieveld 7.

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg (prestatieveld 8) wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als wat in de Wet collectieve preventie volksgezondheid nu hieronder wordt verstaan. Het gaat hier om: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg. En het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen. Maar ook het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het bieden van psychosociale hulp bij rampen wordt niet in de Wmo ondergebracht. Dit is expliciet uitgezonderd van de Wmo.

Ambulante verslavingszorg (prestatieveld 9) doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

Aan inwoners die dit nodig hebben het op maat bieden van hulp op het terrein van maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.

Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

De prestatievelden 7,8 en 9 staan onderling met elkaar in verbinding. Maatschappelijke opvang kan het gevolg zijn van problematieken die zich voor doen op het terrein van (psychische) gezondheid. Maar ook als gevolg van relatie en/of verslavingsproblematiek.

In principe kunnen de prestatievelden in meer of mindere mate de overige prestatievelden raken. Bijvoorbeeld in leefbaarheid en sociale samenhang als er sprake is van burenoverlast als gevolg van verslavingsproblematiek. Ook is het van belang dat de gemeente haar burgers informatie verstrekt over maatschappelijk opvang, OGGZ en verslavingszorg. Maar ook werkt aan preventie van problemen zoals het voorkomen van overmatige alcohol en drugsgebruik onder jongeren (prestatieveld 3). Binnen de OGGZ zijn veel mantelzorgers actief (prestatieveld 4). Door het beschikbaar maken van algemene (prestatieveld 5) en individuele voorzieningen (prestatieveld 6) creëert de gemeente mogelijkheden om mee te kunnen doen.

Alle inwoners van de gemeente Nuenen behoren tot de doelgroep van de prestatievelden 7,8 en 9.

De gemeente heeft een belangrijke rol bij deze prestatievelden.

Naast regisseur ook die inkoper van zorg. Ander spelers zijn zorgaanbieders (OGGZ), Novadic-Kentron (verslavingszorg), SRE, indicatieorganen, professionele welzijnsinstellingen als de Bwi. Maar ook een preventieve- en signalerende taak en een rol bij terugkeer in de samenleving (opvang en nazorg).

Kansen en mogelijkheden

De gemeente Nuenen heeft zich aangesloten bij het regionaal meldpunt huiselijk geweld. Maatschappelijke opvang wordt geregisseerd vanuit de centrumgemeente Eindhoven. In 2007 start de gemeente Eindhoven samen met de randgemeenten overleg over de wijze waarop maatschappelijke opvang op lokaal niveau kan worden georganiseerd.

Ook de OGGZ valt onder de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Eindhoven. Het jaar 2007 geldt als overgangsjaar. Met de gemeente Eindhoven zullen gesprekken opgestart worden over de wijze waarop preventief beleid op lokaal niveau kan plaatsvinden. Vooral de inzet van het regionale team bemoeizorg, die ook Nuenense cliënten heeft, zal hierbij aan de orde komen.

De gemeente Nuenen kent een beleidsdocument middelengebruik. Dit document bevat een beleidsvisie en een beleidsplan ten aanzien van middelengebruik. Op basis hiervan is ervoor gekozen in Nuenen de aandacht specifiek te geven aan preventie van drugsgebruik. Daarbij richt Nuenen zich op zowel de jongeren als de ouders/opvoeders.

Om het beleid en de bestedingen van de doeluitkering (toegekend aan de centrum gemeente Eindhoven) op de prestatievelden 7, 8 en 9 te formuleren is van het belang inzicht te hebben in het gebruik en resultaat op de terreinen maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en OGGZ.

Beleidsuitgangspunten

- In samenwerking met de regio beleid ontwikkelen op de prestatievelden 7, 8 en 9.
- Beleid en actiepunten formuleren op het gebied van preventie, signalering en nazorg.

8 Burgerparticipatie en communicatie

Burgerparticipatie is een brede, algemene term voor alle activiteiten die de overheid onderneemt om burgers te betrekken bij haar activiteiten. Het gaat de wetgever niet louter om belangenbehartiging, maar om blijvende betrokkenheid van burgers bij een bredere visie op maatschappelijke ondersteuning in de gemeente. Naast betrokkenheid van de burger is de betrokkenheid van allerlei instellingen zoals welzijnsinstellingen, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties e.a. van belang.

8.1 Meepraten met de Wmo

Los van de wettelijke plicht, vindt de gemeente Nuenen het van groot belang om haar burgers te betrekken bij het opstellen van het Wmo-beleidsplan. Dit gaat verder dan alleen informeren. De burgers moeten hun mening kunnen geven over en inbreng hebben bij de totstandkoming van het beleid.

Het levert inzicht in specifieke wensen en behoeften van burgers, creëert draagvlak, draagt bij aan de ontwikkeling en betrokkenheid van individuele burgers en bevordert de tevredenheid onder de burgers. Dit is allemaal gebeurd bij het maken van dit eerste Wmo-beleidsplan. De wijze waarop dit gebeurde is niet eenmalig geweest. Om de zorgaanbieders er ook bij te betrekken organiseerde de gemeente een expertmeeting. Ook wil de gemeente belangenorganisaties blijven consulteren.

Structureel overleg

In 2006 startte de gemeente Nuenen met een Wmo-raad in oprichting. In 2007 stelde de gemeente in samenwerking met de Wmo-raad i.o. besluit reglement Wmo-raad (zie bijlage) op. De Wmo-raad adviseert de gemeente gevraagd en ongevraagd over het Wmo-beleid; dus over alle prestatievelden. Dit vraagt van de leden van de Wmo-raad een brede scope over het volledige Wmo-terrein en vaardigheden om op beleidsniveau te communiceren. De Wmo-raad zal ook haar achterban moeten consulteren voor haar advies naar de gemeente. Er vindt periodiek overleg plaats met de gemeente.

8.2 Verantwoording

Op grond van artikel 9 van de Wmo publiceren burgemeester en wethouder jaarlijks voor 1 juli een verantwoording over de prestaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning over het voorgaande kalenderjaar. Daarmee vindt verantwoording plaats aan de gemeenteraad, de inwoners en de Minister van de resultaten van het beleid en de uitvoering. De gemeenteraad kan op basis van deze verantwoording, gehoord de inwoners en belanghebbenden, het beleid aanpassen. Om de jaarlijks de verantwoording af te leggen kiest de gemeente Nuenen voor het hanteren van het model 'Handreiking Prestatiegegevens' (en de daarin aangegeven prestatieindicatoren) van www.invoeringwmo.nl. Deze website is opgezet door het ministerie van VWS en de VNG om gemeenten in Nederland te ondersteunen bij de invoering van de Wmo. Deze handreiking prestatiegegevens is speciaal voor de gemeenten in Nederland ontwikkeld. Door deze te gebruiken voldoet de gemeente Nuenen aan de wettelijke eisen van verantwoording. Om een beeld te krijgen welke gegevens de gemeente gaat verantwoorden leest u vanaf pagina 7 tot 18 van de handreiking.

8.3 Communicatie

De Wmo is een participatiewet. Dit houdt dat je als gemeente goed moet communiceren over het Wmo-beleid en de uitvoering ervan. Dit wil de gemeente doen door gebruik te maken van:

- de speciale website over de Wmo van de gemeente (ontwikkeld in 2007);
- Interactieve beleidsvorming;
- jaarlijkse terugkerende expertmeeting met zorgaanbieders;
- periodieke berichtgeving over de Wmo via radio, lokale televisie (LON), de lokale krant (Rond de Linde) en wijk- buurtberichten;
- bestaande contacten van dorps- en wijkraden, wijkgerichte samenwerkingsverbanden, buurt- wijk en belangverenigingen.

In het gemeentelijke communicatiebeleidsplan zal een aparte paragraaf worden opgenomen over de wijze waarop periodieke communicatie plaatsvindt over de Wmo.

9 Financiën

De financiering van de Wmo verloopt via het gemeentefonds. Met het verkregen budget dienen de kosten van de uitvoering van de Wmo betaald te worden. De Wmo strekt zich uit op vele gemeentelijke terreinen; van vrijwilligerswerk, mantelzorg tot het verstrekken van individuele voorzieningen. Het budget is niet onuitputtelijk; er zullen keuzes gemaakt moeten worden.

Het uitgangspunt voor de gemeente Nuenen is dat de verstrekkingen van de voorzieningen in beginsel *budget neutraal* plaatsvindt. In een tijd van schaarse middelen biedt creatief Wmo-beleid aangrijpingspunten om de civil society te vormen. Het gemeentelijke budget is ook niet onbeperkt.

In het definitieve concept nemen wij een volledig overzicht op van het Wmo-budget zoals dat in de gemeentebegroting 2007 is opgenomen.

10 Overzicht beleidsintenties

Nog nader in te vullen.

11 Lijst van afkortingen

Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Awbz	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

Nog nader in te vullen.

Bijlagen

Bij het Wmo-beleidsplan zal een bijlagenboek gevoegd worden. Daarin komen o.a. de verslagen van de discussie bijeenkomsten, de notitie Richting geven aan de Wmo, een overzicht van de bevolkingsopbouw en aspecten van de Wmo (Welzijn, Wonen, Leefbaarheid, Zorg, Regio), Wmo-reglemen e.a.